

خبر

بررسی مرکز پژوهش‌های مجلس:

هدفمندی یارانه‌ها، کار خنجانت را با بحران جدی مواجه کرد

■ ایستار کم پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه صنایع معدنی فعال در کشور، با توجه به سهم خود در مصرف انواع حامل‌های انرژی، یکی از بخش‌های مهم و اثرگذار در میزان تقاضا و مصرف انرژی محسوب می‌شود، اعلام کرد: به تبع این موضوع و پس از تصویب و اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها و آزادسازی قیمت انرژی در کشور، صنایع معدنی فعال از جمله بخش‌های تاثیرپذیر از این امر به‌شمار می‌روند.بر اساس این گزارش،افزایش قیمت انواع حامل‌های انرژی منجر به افزایش قیمت تمام‌شده محصولات صنایع معدنی، به‌ویژه محصولات فولادی، روی، آلومینیوم و سیمان نسبت به قبل از هدفمندسازی یارانه‌ها و آزادسازی قیمت‌ها شده و همچنین باعث کاهش حاشیه سود یا حذف سود شده است. از طرف دیگر، آزادسازی قیمت انرژی بر دیگر فاکتورهای تولید اثرگذار بوده و قیمت مواد اولیه و دستمزدها را نیز افزایش داده است. همه این مسائل در کنار دستور دولت مبنی بر ممنوعیت افزایش قیمت انواع محصولات، کار خنجانت را با یس بحران جدی مواجه کرده است. این گزارش حاکی است: در صنایع فولاد، کار خنجانت بخش دولتی که بیش از ۷۰درصد تولید کشور را در اختیار دارند، با مشکل چندانی روبرو نیستند، اما کار خنجانت بخش خصوصی با مشکلات ساختاری عدیده‌ای مواجه هستند که پس از هدفمندسازی یارانه‌ها به تعداد مشکلات‌شان افزوده شده است. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد کار خنجانت بخش خصوصی در حال حاضر با کمتر از ۵۰درصد ظرفیت نصب‌شده، فعالیت می‌کنند

ایستار یا نیستن، مساله این است

۲- تقاضا برای نفت به‌طور کلی در ماه‌های مارس تا آگوست سال میلادی یعنی بهار و نیمه بیشتر تابستان کاهش می‌یابد و بدون شک فشار یونان، ایتالیا و اسپانیا برای آنکه تحریم‌ها فوری نباشد با درنظر گرفتن واقعیت‌های بازار بوده است، ولی به‌نظر می‌آید که مهم‌ترین دلیل وقت‌نادرن به مذاکرات و امکان موفقیت آن و اجرانشدن تحریم بوده است. به‌هر حال در صورت عدم موفقیت مذاکرات که ایران باید به دنبال جایگزینی بازارهای اروپایی باشد و هم کشورهای اروپایی باید عرضه نفت دیگری را جایگزین نفت ایران کنند قطع یکباره نفت فقط کسائی را تنبیه می‌کند که در مورد تحریم‌های ایران مقاومت کرده. بهترین سناریو آن است که ایران سعی کند برای کسبستانی از نفت خود که قرار است از طرف اروپا تحریم شود، مشتریان جدید بیابد که در صورت عدم موفقیت مذاکرات خیلی به درد آمدن وارد نیاید. احتمالا این مشتریان جدید نیز نفت را برای اواخر تابستان خواهند خواست. ۳- افزایش یا کاهش قیمت نفت به‌طور کلی به افزایش تقاضا یا عرضه مربوط است. توافق جدید در اجلاس اخیر اوپک سقف تولید کشورهای عضو را ۳۰ میلیون بشکه در روز تعیین کرده و هنوز سه‌ماهه هر کشور معین نشده است. اگر ایران صادرات خود به اروپا (حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز) را کم کند و دیگر کشورهای اوپک آن را جبران نکنند، قیمت نفت افزایش خواهد یافت. ولی در صورتی که همه این مقدار یا قسمتی از آن توسط دیگر اعضای اوپک در سقف ۳۰ میلیون بشکه در روز جبران شود، تاثیر عمده‌ای نخواهد داشت، به‌علاوه در چنین سناریویی ذخایر استراتژیک کشورهای صنعتی برای جبران کمبود فوری به کار گرفته نخواهد شد، همان‌طوری که در مورد لیبی اعمال شد. روی هم‌ه‌فته می‌توان پیش‌بینی کرد که تحقق افزایش قیمت ۱۵ تا ۲۰ درصد بر مبنای عرضه و تقاضا ی‌کم اثر حتمی نیست. افزایش نفت نفتی حاصل می‌شود که عرضه نفت اضافی کاهش یابد یا جهش را رشد اقتصادی روبرو باشد. در حال حاضر اقتصاد بیشتر کشورهای صنعتی شاهد رشدی کمتر از آنچه پیش‌بینی می‌شود هستند و احتمال رکود وجود دارد.

۴- بحث فشار بر اروپا برای موفقیت مذاکرات نیز باید در درایت انجام گیرد و نه با اقداماتی که آنها را تشویق به همکاری با آمریکا کند. قطع نفت ایران، اروپا را به خرید گاز بیشتر از روسیه و متکی شدن بیشتر به آن کشور سوق می‌دهد که موردنظر بسیاری از سیاست‌گذاران اروپا نیست. باید همه گزینه‌ها برای مذاکره‌کنندگان ایرانی در زمان مذاکرات که کمتر از یک ماه دیگر است باز باشد تا بتوانند بهترین نتایج را برای ایران به همراه داشته باشد. قطع نفت به اروپا به‌صورت یک‌طرفه و نقض قراردادهای موجود، قدرت چانه‌زنی مذاکره‌کنندگان را کاهش خواهد داد. این گزینه پس از مذاکرات نیز برای او وجود دارد.

علاوه بر سر موضوعات فوق شرکت ملی نفت ایران در بازارهای نفتی معروف به خوش‌فولی و اجرای قراردادهای امضا‌شده است. به‌طوری‌که در بعضی مواقع ضمانت شرکت ملی نفت ایران از ضمانت وزارت تخرله‌ای ایران معتبرتر است. نقض قراردادهای موجود به‌صورت یک‌طرفه این حسن شهرت را خدشه‌دار خواهد کرد.

به‌طور کلی برای تصمیم‌گیری در چنین موضوع مهمی از طرف مجلس شورای اسلامی لازم است نظرات کارشناسان فروش نفت شرکت ملی نفت ایران، کارشناسان وزارت امور خارجه و سایر کسائی که در این موارد صاحب‌نظر هستند مورد بررسی قرار گیرد تا خدای نکرده با تصمیمات تند و احساسی به منافع درازمدت کشور لطمه وارد نیاید.

بی‌نوشته:

۱- اگر ی‌خواهیم با این واکنش کسئی را تنبیه کنیم باید فرانسه، انگلستان و آلمان مورد نظر باشد.

✽ **تخلیلگر ارشد بازار نفت**

ادامه از

صفحه اول

شاید نشود افزایش قیمت‌ها را از خیلی دقیق پیش‌بینی کرد، اما نفت را حتما حداقل بالای ۲۰۰ دلار، به نظر می‌یرد.»
شانتز دوربین‌ها پشت‌سر هم زده می‌شد و حدود ۱۷۰ خبرنگار داخلی و خارجی، سخنان وزیر نفت را مخابره می‌کردند. حرف‌هایی که به اصطلاح دیپلمات‌ها، «بین دو خط» زده شد.

واکنش قاسمی به اقدام عربستان در جایگزینی نفت
رستم قاسمی، پیش از برگزاری اجلاس اوپک، در وین به دیدار وزیر نفت عربستان رفت تا اوپک به توافق ۳۰۰میلیون بشکه‌ای برسد. بعد هم وقتی قرار شد وزرای اوپکی، کلاه به سر بگذارند، قاسمی و علی النعیمی کنار هم ایستادند نشان دهند اختلافات اوپک، مانع اتحاد آنها نیست. بعد از آن اما وزیر نفت عربستان به صراحت از آمادگی این کشور برای جایگزین کردن نفتش، در صورت تحریم ایران سخن به میان آورد. نماینده ایران در هیات عامل اوپک هم به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس اخطار داد که نفت‌شان را جایگزین نفت ایران نکنند. وزیر نفت عربستان بلافاصله اما، موضع صریح‌تری گرفت و روابط ایران-ریاضی، تیره‌تر شد. بعد از آن بود که وزیر نفت عراق، در قامت رییس کنفرانس وزرای اوپک به تهران آمد. حالا رستم قاسمی به ره رییس اوپک نامه‌نوشته و خواهان رفتار منطقی اعضای اوپک شد است. «شرق» دیروز از رستم قاسمی پرسید:

آقای وزیر، به نظر می‌رسد جنابعالی در نامه‌تان به رییس اوپک، از رفتار برخی اعضا (عربستان) انتقاد کرده‌اید. مفاد نامه شما چه بود؟ اگر عربستان بخواهد نفتش را جایگزین نفت ایران کند، اقدام عملی ایران چه خواهد بود؟

اوپک یک سازمان اقتصادی است و معمولاً از سیاست به دور بوده است. روابط ایران با اوپک روابط بسیار خوبی است اما از رییس اوپک کواستیم که کشورهای همسود، براساس شتریک مساعی، حق اعضا را در مبادلات تجاری رعایت کنند. بازار نفت، بازاری تجاری و متعادل است. تصور نمی‌کنیم اعضای اوپک بخواهند حق دیگر اعضا را از بین ببرند و امیدواریم عربستان هم به این مساله تمکین کند.»
رستم قاسمی ترجیح داد واکنش دیپلماتیکی به سخنان همتای سعودیش ابراز کند.
نکورد تولید نفت عربستان در نوامبر گذشته بیش از ۱۰ میلیون و ۴۰۰هزار بشکه در روز بوده است.

آنها که می‌خواهند تحریم کنند همین امروز نخرند

وزیر نفت در پاسخ به سوال خبرنگار دیگری که درباره تحریم خرید نفت ایران پرسیده بود، گفت: «غربی‌ها و به‌خصوص آمریکا نتوانستند رفتار خودشان را با رفتار ایران تنظیم کنند. همیشه یک توهمی در ذهن‌شان هست، فکر می‌کنند با فشار می‌توانند به خواسته‌شان برسند. اما ایران کوچک‌ترین عقب‌نشینی نخواهد کرد. ما چیزی جز استقلال، آزادی، علم و فناوری نخواستیم.»

بعد هم ادامه داد: «میدواریم به جای اینکه فشار بیآورند، تعامل بیشتری برقرار کنند. چون قطعا ما کوتاه نخواهیم آمد»
رستم قاسمی سخنر در زمان اعمال تحریم اتحادیه اروپایی گفت: «میدوارم اروپایی‌ها در زمانی که مشخص کرده‌اند تجدیدنظر کنند چراکه قطعلا مردم اروپا بهای زیادی را از این بابت پرداخت خواهند کرد.»
ایران در ۹ ماهه پایانی سال ۲۰۱۱، به طور متوسط روزانه ۶۰۰هزار بشکه نفت به اروپا صادر کرده است. یونان، اسپانیا و ایتالیا معدترین مشتریان اروپایی نفت ایران هستند. وقتی خبرنگاری درباره احتمال قطع نفت برخی یا پلاشتگاه‌ها اروپا که به ایران بدهی نفتی دارند پرسید، پاسخ شنید: «کشورهای اروپایی، بدهی نفتی زیادی به ایران ندانند.»
رستم قاسمی، سپس موضوع‌اش را مریع‌تر کرد: «کشورهایی که قصد دارند شش ماه دیگر، واردات خود را از ایران قطع کنند همین امروز این کار را انجام دهند.»
به گفته وزیر نفت وزارت نفت مشکلی برای یافتن بازار نخواهد داشت.

اروپایی‌ها قرارداد بلندمدت دارند

بلافاصله بعد از تصمیم اتحادیه اروپا برای تحریم خرید نفت از ایران پس از ماه ژوئن (تیر)، برخی نمایندگان مجلس از تدوین طرح دوفوریتی برای توقف صادرات نفت به اروپا خبر دادند. فعلا اما خبری از این طرح نیست. خبرنگار فایننشال تایمز از وزیر نفت پرسید: «با درباره توقف فروش نفت به اتحادیه اروپا، شما دولت و مجلس اختلافی وجود دارد؟»
رستم قاسمی پاسخ داد:

«بین مجلس و دولت اختلافی درباره تحریم نفتی وجود ندارد. هفته پیش اعلام کردیم نفت بعضی کشورهای اروپایی را قطع خواهیم کرد. حتما هم چنین خواهیم کرد.»
خبرنگار ادامه داد:

آقای وزیر، از چه زمانی صادرات نفت را به اروپا متوقف می‌کنید؟

«زمان آن را اعلام می‌کنیم.»

رستم قاسمی در عین حال به قرارداد بلندمدت برخی اروپایی‌ها و تعهد آنها برای خرید نفت ایران اشاره کرد: «بعضی اروپایی‌ها بابت قراردادهای بلندمدت توسعه میدان باید از ایران نفت ببرند. اما اگر آنها نیز نخواهند ما مشکلی برای قطع صادرات نفت به آنها نداریم.»
«آئی» ایتالیا به دلیل توسعه میدان دارخوین و پروژه‌های دیگر حدود دو میلیارد دلار از ایران طلبکار است. توتال و استات اوپل هم به دلیل اجرای پروژه‌هایی در میدان نفتی و پارس جنوبی مشغول تسویه‌حساب پول خود هستند

امیدوارم با تولید کمتر نفت اقتصاد را بهتر اداره کنیم
موضع قاسمی درباره بستن تنگه‌هرمز یا بازرسی نفتکش‌ها به‌صورت آمریکا نتوانستند رفتار خودشان را با رفتار ایران تنظیم کنند. همیشه یک توهمی در ذهن‌شان هست، فکر می‌کنند با فشار می‌توانند به خواسته‌شان برسند. اما ایران کوچک‌ترین عقب‌نشینی نخواهد کرد. ما چیزی جز استقلال، آزادی، علم و فناوری نخواستیم.»

اگر به روند تولید نفت در ۲۲ سال گذشته نگاه کنیم خواهیم دید که این روند، کاهنده بود است. فکر می‌کنید پنج سال بعد ایران چقدر نفت تولید کند؟

ما دوران سختی را سپری کردیم. امروز با دوران بسیار سخت جنگ مغفول است. ما ابزار مناسب و دوستان خوبی در جهان داریم. در عین حال مشکلی در تولید و فروش نفت نداریم. اما سیاست ما کاهش وابستگی به نفت است. سخنان بعدی وزیر نفت عجیب بود: «میدواریم با تولید کمتر نفت، اقتصاد کشور را بهتر اداره کنیم.»
با نفت سیاه زرن زمین می‌توان اقتصاد را بهتر اداره کرد یا با سرمایه‌گذاری پول آن در روی زمین؟

صادرات نفت به برخی کشورها را حتما قطع می‌کنیم
وزیر نفت درباره مشتری‌های نفتی ایران پس از تصویب تحریم اتحادیه اروپایی گفت: «ما ۱۸درصد از کل نفت ایران را به اروپا می‌فروشیم و برای بیش از این مقدار مشتری آماده داریم که به دلیل نداشتن نفت کافی، برای شش ماه آینده به آنها قول می‌دهیم.»
وی نام کشورهای دوست ایران را اعلام نکرد اما گفت: «هم مردم دنیا و هم بسیاری از کشورهای دنیا با ایران دوست هستند و ما امروز نفت ذخیره‌شده‌ای در دریا یا انبار‌ها نداریم.»

خبرنگاران مایلند موضع صریحی از وزیر درباره قطع صادرات نفت به اروپا بشنوند. قاسمی هم تا حدی گفت: «مسور نفت به بعضی کشورهای اروپایی را حتما قطع می‌کنیم»

ارز	قیمت (بوشل)	تغییر (بوشل)
دلار آمریکا	۱۸۰۰	+۳۰
یورو	۲۴۵۰	+۵۰
پوند انگلیس	۲۹۰۰	+۹۰
دلار کانادا	۱۸۲۰	-
یکصدم بین ژاپن	۲۱۰۰	-
درهم امارات	۶۰۰	+۱۳۰
لیبر ترکیه	۹۸۰	-۴۰

شرق: دیروز در بازار ارز با دست‌کم بازار سیاهی که رسماً جای بازار آزاد را گرفته، پس‌از زده‌های تصمیم جدید اماراتی‌ها و قطری‌ها کار خود را کرد و قیمت‌ها را دوباره روی مدار صعودی قرار داد. به عبارت دیگر از آنجا که امارات و قطر نفتی مالی معاملات با ایران را ارموعر کرده‌اند و این خبر هم‌از سوی کارگزاران بانکی در دوبی تایید شده، ن‌تنها دلار و پوند و یوروگران شد بلکه درهم امارات به کیمیا تبدیل شد. یکی از صرافی‌های چهارراه استانبول در این خصوص به «شرق» گفت: با احتساب تبعات تصمیم جدید دو کشور امارات و قطر، کسائی که درهم داشتند ا‌هم از مردم عادی و دلار‌ها، واحد پول این کشور را برای روز مبدا یا گرایی‌های پیش رو ذخیره کرده‌اند. به گفته او، هر درهم امارات اگر در بازار یافت شود، حوالی ۶۰۰ تومان به فروش می‌رود. پیشتر کارگزاران بانک‌های ملی و کشاورزی در دوبی دستگیر شد بودند و اموالشان بلوکه شده بود و این موضوع باعث ورشکسته شدن مرافی‌های کوچکی شد که طریق این بانک‌ها پیش‌خرید «درهم» کرده بودند؛ جالب اینکه از آنجایی که پیش‌خرید و پیش‌فروش طبق اسلبنه‌مه صرافی‌ها ممنون است، این دستگاه‌ها نتوانستند از طریق حقوقی ضررشان را جبران کنند. به هر حال در اولین روز کاری هفته و در شرایطی که هفته گذشته روند بازار در مجموع نزولی بود، هر دلار آمریکا تا هزار و ۸۰۰ تومان صعود کرد. پوند هم با رسیدن به رقم دو هزار و ۹۰۰ تومان رسماً به یک‌قدمی سه هزار تومان بازگشت. با این تفسیر و در شرایطی که قیمت‌ها در بازار غیررسمی هیچ شباهتی به قیمت‌های مصوب رسمی ندارد، وزیر اقتصاد همین دیروز با تأکید بر اینکه باید بساط دلال‌پازی در بازار از متوقف شود، گفت که با روش‌های جدید دولت، هزینه منتف‌بازی برای دلالان بخش افزایش خواهد یافت.

وزیر نفت اعلام کرد

امکان مبادله نفت با کالا

گرفت»
قاسمی نام کشورها را اعلام نکرد اما پیش‌بینی می‌شد انگلستان، فرانسه، آلمان که مجموع خرید نفت‌شان از ایران کمتر از صدهزار بشکه است در صدر این فهرست باشند. قاسمی خلیج‌فارس را گلوگاه مهم و استراتژیک دنیا دانست: «هیچ جایگزینی به‌جز تنگه هرمز وجود ندارد.»

تخفیف نمی‌دهیم

یکی از بخش‌های مهم سخنان وزیر نفت امکان تهاتر نفت ایران بود. یعنی نفت بدهیم و به‌جای پول کالا بگیریم. این شرایط جدیدی است: «با بسیاری از کشورها تهاتر داریم اما تاکنون پول نفت را به‌طور کامل از همه کشورها گرفته و پول کالای آنها را پرداخت کرده‌ایم. هرچند اگر بخواهیم تهاتر داشته باشیم، کار پیچیده‌ای نیست.»
وقتی بانک مرکزی تحریم باشد و دلار به سختی وارد کشور شود، برای خرید کالا، باید کالا داد. کالایی به نام «هفت» ابتدای سوال خبرنگار درباره احتمال ارایه تخفیف برای فروش نفت ایران بود: «ما تاکنون هیچ تخفیفی در مورد قیمت نفت به هیچ کشوری ندادیم و نفت را به قیمت روز دنیا به فروش می‌رسانیم.»
رییس شرکت پالایشگاهی اس.کی. کره جنوبی دیروز اعلام کرد این کشور در مذاکره با آمریکا توافقی کرده تا واردات نفت خود از ایران را ۵۰درصد کاهش دهد. سئول یکی از مشتریان جدی نفت ایران است.

آیا تحریم نفتی به شورای عالی امنیت ملی می‌رود
واکنش وزیر نفت به احتمال تحریم کامل نفت ایران این‌گونه بود: «تحریم کامل نفت ایران، گزینه غیرقابل اجرائی است چنین اثری شدیدی بر بازار نفت جهان دارد. اما اینکه اروپایی‌ها نت مارن‌خرند مشکلی ایجاد نمی‌کند.»
خبرنگاری پرسید: «آیا همانند موضوع انرژی هسته‌ای، یک نهاد عالی مانند شورای عالی امنیت ملی به موضوع تحریم نفتی ایران رسیدگی می‌کند؟»
قاسمی پاسخ داد: «این موضوع آن قدر مهم نیست که کل نظام برای مقابله با آن بسیج شوند. ما در وزارت نفت برای این کار برنامه‌ریزی کردیم.»
جمله بعدی آقای وزیر اما با اهمیت بود: «با دوستان خود در جهان در این باره مذاکره کرده‌ایم.»

تغییر ارز فروش نفت به چین مشکل ندارد

قاسمی قرار است ۱۰ روز دیگر به پکن برود. وزیر نفت در پاسخ به سوال یک خبرنگار چینی درخصوص کاهش خرید نفت چین از ایران گفت: «کاهش جدی در خصوص خرید نفت از چین نداشتیم و پیام منفی از این کشور دریافت نکرده‌ایم.»
قاسمی تصریح کرد مرادوات نفتی ایران و چین با دلار و یورو انجام می‌شود اما گفت تغییر آن به دیگر ارزها هم مشکلی ندارد. برخی منابع، گزارش داده‌اند ممکن است که بخشی از پول نفت ایران به چین «یوان» پرداخت شود. قاسمی درباره مرادوات نفتنی با چین و هند می‌گوید: «ما مرادوات اقتصادی زیادی در کره و چین و هند داریم که دوطرفه است و تصور نمی‌کنیم

این مرادوات تحت‌تاثیر مسایل سیاسی قرار گیرد چراکه آنها نیز به دنبال حفظ مرادوات اقتصادی با ایران هستند.»
خبرنگاری از وزیر نفت پرسید:

آیا تحریم نفتی و بانکی بر قیمت ارز تاثیر داشته است؟
«ایران به هیچ‌وجه مشکل کمبود ارز ندارد. ۴۰ سال ۵۰ میلیارد دلار کالا به ایران وارد شود حداقل ۱۰۰ تا ۱۲۰ میلیارد دلار صادرات داریم و گرانی اخیر ناشی از مسایل بازار بود و بانک مرکزی هم اخیراً اعلام کرده است هر کسی هر مقدار ارز برای واردات نیاز داشته باشد به نرخ مرجع دریافت می‌کند.»

ذخایر جدید نفت اعلام می‌شود

وزیر نفت در ادامه با بیان اینکه بانک مرکزی با افزایش سود اوراق مشارکت نفتی قبلی موافقت کرده است، گفت: «تلاش کردیم در قانون بودجه ۹۱ مشکلات قانون راه‌اندازی بورس نفت را با ارایه پیشنهادهایی برطرف کنیم.»

وی سپس به گفت‌گاز در یکی از شش بلوک اکتشافی دریای خزر اشاره کرد: «ما میدان نفتی جدید دیگری را نیز کشف کرده‌ایم اما چون آمار آن قطعی نشده، آن را اعلام نکرده‌ایم که در یک ماه آینده میزان ذخایر اکتشافی دقیق مشخص و به اوپک اعلام خواهد شد که افزایش قابل توجهی را در کل ذخایر نفتی ایران موجب می‌شود.»

به موقع درباره دبیر کلی تصمیم می‌گیریم

عربستان سه روز پیش در اقدامی زودهنگام نامزد دبیرکلی خود را برای اوپک اعلام کرد. اجلاس آینده اوپک در این‌باره تصمیم می‌گیرد. وزیر نفت در پاسخ به پرسشی درباره قصد ایران برای پیشنهاد کاندیدایی برای برعهده گرفتن دبیرکلی اوپک گفت: «هنوز زمان زیادی تا انتخاب دبیر کل جدید اوپک باقی مانده است و ما به موقع درباره دبیر کلی اوپک برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری خواهیم کرد.»
وزیر نفت در ادامه با تأکید بر اینکه تحریم همواره فرصت بسیار خوبی برای ما بوده و هست، افزود: «همه تجهیزاتی که در کشور ساخته نمی‌شود را شناسایی کرده‌ایم و با جمع‌آوری تولیدکنندگان داخلی تلاش می‌کنیم همه این تجهیزات را به تولید برسانیم چنانکه در چند سال آینده که چندان دور هم نخواهد بود نیازی به واردات تجهیزات خارجی نخواهیم داشت.»

به ترکیه تخفیف گازی نمی‌دهیم

ترکیه یک‌ماهگی است که مکرراً خواهان گرفتن تخفیف در قیمت گاز وارداتی از ایران است. وزیر نفت با اشاره به قرارداد ۲۵ ساله فروش گاز ایران به ترکیه گفت: «ترکیه به دنبال گرفتن تخفیف در قیمت گاز ایران است اما ما امکان دادن آن تخفیف را بر اساس قوانین داخلی نداریم.»
وی افزود: «برای ترکیه امکان درخواست تخفیف از دآوری وجود دارد و در این صورت ما نیز مستندات خود را به این دآوری ارایه خواهیم کرد.»
وزیر نفت تأکید کرد که حتی اگر نتوانیم یک‌بشکه نفت بفروشیم به هیچ کشوری به دلیل تبلیغات و فشار سیاسی باج نمی‌دهیم و از موضع به حق خود کوتاه نمی‌آییم. قاسمی در پاسخ به پرسشی درباره گذشتن زمستان و فرصت پیش‌دستی ایران در خرید نفت گفت: «فشار به مردم اروپا آن هم در فصل سرد زمستان جزو اهداف جمهوری اسلامی ایران نیست اما تلاش می‌کنیم بعضی کشورها که موضع خصمانه‌تری دارند را در لبه تحریم قرار دهیم.»
قاسمی با بیان اینکه قرارداد گازی ایران و سوئیس نهایی نشده و مذاکرات آن ادامه دارد گفت: «سوئیس برای تأمین مطمئن انرژی به دنبال گاز ایران است کمااینکه برای اروپا الان قطعی گاز در زمستان ادامه دارد و به همین دلیل مذاکره برای صادرات گاز ایران به سوئیس و یونان ادامه دارد.»

مجبور نیستیم از بانک مرکزی پول بگیریم

قاسمی درباره تحریم بانک مرکزی و انتقال پول نفت گفت: «یکی از تحریم‌های اروپا و آمریکا علیه ایران تحریم بانک مرکزی است اما ما مجبور نیستیم از طریق بانک مرکزی پول نفت را دریافت کنیم و از دوستان خود در این زمینه استفاده می‌کنیم. کمیته سه‌جانبه‌ای برای احداث خط لوله گاز ایران به عراق، سوریه و مدیترانه شکل گرفته است و اخیراً قرار است وزرای نفت سه کشور نشست در این‌باره داشته باشند. قاسمی در این باره گفت: «۴۰درصد از خط لوله ایران -عراق در طرف ایرانی پیشرفت داشته است و تا شش‌ماه آینده احتمالاً بغداد گاز ایران را دریافت خواهد کرد.»

طلو سکه	قیمت (بوشل)	تغییر (بوشل)
طرح قدیم	۸۲۳۰۰۰	+۲۳۰۰۰
طرح جدید	۸۱۳۰۰۰	+۴۳۰۰۰
نیم‌سکه	۳۹۰۰۰۰	+۵۰۰۰۰
ربع‌سکه	۲۰۰۰۰۰۰	+۵۰۰۰۰
سکه یک گرمی	۱۰۰۰۰۰۰	+۸۰۰۰۰
یک گرم طلای ۱۸ عیار	۷۳۸۰۰۰	+۶۲۰۰
یک اونس طلا	۱۷۲۵ دلار	۳۲- دلار

شرق: دیروز همزمان با رشد قیمت در بازار ارز در بازار سکه هم قیمت‌ها بعد از چند روز نزول دوباره افزایش یافت و کانال ۸۰۰ هزار تومان بازگشت؛ این در حالی بود که بازار جهانی هم آخرین سرکاری را با افزایش نرخ ۲۵دلاری به آخر رساند تا جای پایش در مرز هزار و ۷۰۰دلاری به‌شمار آید. البته در چند روز گذشته با وجود رشد قیمت‌های جهانی، ارزش سکه به شدت در حال مقاومت بود و نشان داد بیش از آنکه از قیمت‌های بین‌المللی تاثیر بگیرد، سیاست‌زده عمل می‌کند و تحت تاثیر حواشی داخلی نکت‌ه دیگر اینکه با رونق گرفتن پیش‌فروش سکه در شعب بانک ملی باز هم بانک مرکزی نشان داد که همیشه می‌تواند همه را فلانگیر کند. دیروز مدیر کل ریالی و نشر بانک مرکزی از توقف پیش‌فروش سکه چهارماهه خبر داد. عباس کمکاری رئیس‌ه همچنین از پیش‌فروش سکه فقط برای تحویل سکه‌ها با قیمت یک میلیون و ۹۸۹ هزار ریال در سومین هفته اجرای طرح خبر داد و افزود: بیش از این نیز بانک مرکزی اعلام کرده بود که پیش‌فروش سکه‌ها را با توجه به شرایط تغییر خواهد داد؛ بنابراین ممکن است این شرایط؛ قیمت، سررسید تحویل و شرایطی از این قبیل باشد.
وی همچنین در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر اینکه نگرانی‌هایی نسبت به اینکه بانک مرکزی به وعده خود برای تحویل سکه در موعد عمل نکند، وجود دارد؟ گفت: پیش از این نیز رییس کل بانک مرکزی نسبت به این موضوع اطمینان داده بود، این در حالی است که بخش تولید بانک مرکزی همچنان مشغول است. به گفته مدیر کل ریالی و نشر بانک مرکزی، پیش از این نرخ سکه دارای حساب بود و این حباب در همان نرخ بالای یک میلیون تومان کاملاً مشهود بود در حالی که هم‌اکنون این حباب تخلیه شده و روند نرخ سکه کاهش‌ی است. در عین حال، اگر حجم انبوهی از سکه عرضه شود، به‌طور قطع نرخ سکه کاهش می‌یابد.

گویش

حسن سبحانی بررسی کرد

ایستایی توسعه در غیاب پاسخ‌طلبی

■ رضا غیبی: در آمدهای نفتی، موهبتی که می‌توانست زمینه‌ساز رشد و توسعه اقتصادی باشد، امروزه به یکی از بزرگ‌ترین موانع توسعه تبدیل شده است و استقلال مالی به وجود آمده از این رهگذر جریان توسعه را به‌شدت کند کرده است. حسن سبحانی، استاد اقتصاد دانشگاه تهران بر این باور است که توسعه در ایران موانع ریزودرشتی از جمله عوامل انسانی، ناکارآمدی اقتصادی دولت‌ها، استقلال مالی و نبود عقلاستیت در برنامه‌ریزی‌ها نقش بسزایی دارد. به گفته وی، توسعه اقتصادی در ایران به ایستایی مبتلا شده که شاید یکی از مهم‌ترین عوامل آن غیاب پاسخ‌طلبی از گفت‌وگوی مردم و نمایندگان مجلس است. گفت‌وگوی شرق» با سبحانی را در پی می‌خوانید.

■ ■ ■

آ روند توسعه طی دهه‌های گذشته را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

روند توسعه اقتصادی در ایران بسیار کند بوده است و در این اتفاق همه عوامل انسانی، اعم از دولت و بخش غیردولتی دخالت دارند. در سه دهه گذشته ناکارآمدی‌های بخش دولتی را داشتیم که جلوه آن در این بحث، برنامه‌ریزی یا سازمان برنامه‌ریزی است که اصولاً و به غلط هر نوع حضور دولت در اقتصاد را با استناد به برارشات‌های نونکالسیک نفی کرده است.

آ چرا با وجود بهره‌گیری از سازمان برنامه باز هم توفیقی در توسعه مطلوب اقتصادی حاصل نشد؟

در جریان برنامه‌ریزی دو پدیده همزمان با هم حضور دارند که بیش از آنها به اهداف و سیاست‌های برنامه برمی‌گردد که بخشی به نظام سیاسی و سیاسیون و دیگری به نظام اداری مربوط می‌شود و اشاره به کارشناسان دارد و مهم‌این است که سیاست‌گذاری و اقدار سیاسی در امور

اداری برنامه‌ها مداخله نکنند و اجازه دهند کارشناسان با پشتیبانی داتش خود برنامه‌ریزی کرده و آن را اجرا کنند البته مشروط بر اینکه کارشناسان در حال و هوای بومی نفس بکشند؛ اتفاقی که طی سال‌های پس از انقلاب به ندرت شاهد آن بوده‌ایم.

آ علت ار کها باید جست‌وجو کرد؟

در جامعه ما این استدلال همواره خدشه‌دار بوده و نظام سیاسی کشور در نظام اداری مداخله کرده است. در چنین فضایی کارشناسان قبل از آنکه وادار ارایه کارشناسی وظایف خود باشند دست‌نشانده به تدریج ناچار شدند به رویکردهای سیاست‌وزران در نظام اداری چشم بدوزند و این همان مانع موجود در توسعه اقتصادی یا دخالت سیاست در مدیریت اقتصادی است.

آ بسیاری از کارشناسان فکر می‌کنند مهم‌ترین عامل کندی جریان توسعه در ایران می‌باشد؟

پشتیبانی دولت‌ها از طریق درآمدهای نفتی نیز یکی دیگر از عواملی است که در ادبیات اقتصاد گفته می‌شود کشورهای نفتی مبتلایه‌ترن‌ترین منابع هستند یعنی از یک طرف منابع دارند و از طرف دیگر به علت توسعه‌نیافتگی امکان بهره‌برداری درست از منابع ندارند و مردم هم در چنین فضای به میزان زیاد به دولت‌هایی که منبع را در اختیار دارند وابسته می‌شوند.

آ چرا مجلس نظارت و سوال از مدیران و دولتمردان را در دستور کار قرار نمی‌دهد؟

در چنین فضای که دولت‌ها استقلال مالی دارند، نظارت از سوی مردم و حتی نمایندگان مجلس بر دولت کام‌ل‌ن‌پسکی می‌شود و دولت‌ها در غیاب پاسخ طلبی از ناحیه مردم و نمایندگان آنها ترجیح می‌دهند منوبات و صلاحیدید خود را که بعضاً مثبت هم است به جای برنامه و در یک سیستم بلندمدت قرار گرفتن ترجیح می‌دهند. البته ممکن است برخی مواقع اقدام مثبتی هم صورت گیرد اما لزوماً همسو و تقویت‌کننده یکدیگر برای رشد اقتصادی و رسیدن به توسعه نیست.

آ بهره‌رگرفتن از عقلاستیت در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها چه نقشی در روند توسعه دارد؟

در توسعه‌نیافتگی فقدان عقلاستیت هم منظور نظر بوده که متوجه همه کشورهای در حال توسعه است. باید پذیرفت که ما برنامه‌های توسعه‌ای را تنظیم کردیم که در آنها برنامه‌ریزان تلقی درستی از توسعه نداشته و اقتصاد و جامعه ایران را به‌خوبی نمی‌شناختند؛ شاهدان این مدعایر اقتصاد و سیاست‌پنجم توسعه کشور است که در صورت بررسی این برنامه‌ها می‌بینید که مجموعه فراوانی از مواد فراوانی در عرصه‌های مختلف تصویب شده است و به عبارتی برنامه‌ها به جای جست‌وجوی اولویت‌های معین و کم، در واقع مجموعه قوانین هستند.

آ آیا می‌توان استقلال مالی را مهم‌ترین عامل کندی روند توسعه اقتصادی کشور دانست؟

بی‌شک این استقلال مالی بیش از آنکه به نفع کشور باشد موجب زیان شده است و احساس بی‌نیازی نسبت به پاسخ‌گویی در رابطه با چگونگی هزینه‌کرد درآمدهای نفتی نیز مزید بر علت است. این عامل موجب شده تا بعضی دولت‌ها بعضاً پول نفت را در حوزه‌هایی به‌کار بگیرند که اولویت کم‌ترین نبوده است.

آ آیا آمیدی به دستیابی به اهداف کلان اقتصادی وجود دارد؟

با‌در نظر گرفتن تاثیر گذاری غیرقابل انکار موارد یاد‌شده، به‌طور قطع می‌توان گفت سرعت حرکت به سمت توسعه در ایران کمتر است و با اینکه دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز در طلیعه صبور آن سفید و قشنگ‌تر به‌نظر می‌رسد اما رشد کند اقتصادی در سال‌های اخیر تا حدودی حصول اهداف سند را با تردید مواجه کرده است. مگر اینکه ما تلقی خود از توسعه و اداره کشور را عوض کرده تا در باقیمانده سال‌هایی که برای رسیدن به اهداف داریم از طریق جبران نرخ رشد کندی که داشته‌ایم، عقب‌ماندگی موجود را جبران کنیم.